

УДК 821.161.2-2.09

ДРАМАТИЧНИЙ ДОРОБОК НЕДИ НЕЖДАНОЇ У КОНТЕКСТІ МЕТАМОДЕРНІЗМУ

Юлія Скибицька

Київський університет імені Бориса Грінченка,
вул. Тимошенка, 13-Б, м. Київ, Україна, 04212
y.skybytska@kubg.edu.ua

У статті на матеріалі п'єс Неди Нежданої продемонстровані трансформаційні зміни в творчості письменниці, а також зроблено спробу, незважаючи на присутність в аналізованих драматичних творах окремих елементів постмодерної поетики, довести їх приналежність до якісно нового літературного напрямку. Замість постмодерних деконструкції та сприйняття світу як хаосу Неда Неждана пропонує читачеві цілий спектр гармонізуючих начал, які здатні врятувати зневірену людину ХХІ століття від абсурдності життя, тотальної самотності і навіть страху смерті. Драматург відновлює шкалу загальнолюдських цінностей, повертає віру у велич Людини, її доброту, щирість, наголошує на важливій ролі мистецтва і митців у житті суспільства і підносить кохання до статусу рятівника світу.

Ключові слова: *поетика, постмодернізм, трансформація постмодернізму, літературний напрям, метамодернізм.*

Українське суспільство перебуває нині на стадії трансформації. Від часів здобуття незалежності відбулися бурхливі зміни в сфері політико-економічних і суспільних відносин, викликали похвального націєтворчого процесу. Художня література як компонент культури вийшла за таких умов на сприятливу, хоча й економічно непросту, дорогу для активного розвитку. Активізувалися всі роди та жанри літератури, а драматичний рід традиційно одним із перших реагує на суспільні процеси і всебічно відображає різноманітні перетворення в будь-якому суспільстві. Сучасна українська драма, слід вважати, долає цілковито новий шабель свого розвитку, що засвідчують, зокрема, зміни в поетиці драматичних творів відомого драматурга Неди Нежданої. Актуальність пропонованого дослідження полягає в тому, що в умовах активації нового літературного напрямку в Україні (і в творчості Неди Нежданої зокрема) назріла необхідність його теоретичного осмислення.

Українська драма як активний складник сучасного літературного процесу розвивається загалом у рамках усталених традицій, проте приналежність окремих п'єс (у тому числі й Неди Нежданої) до певного художнього стилю, літературного напрямку чи певного типу творчості залишається невизначеною. Тому у статті поставлена проблема зародження нового літературного напрямку в сучасній драматургії. Об'єктом аналізу при цьому обрано драматичний доробок Неди Нежданої у контексті поставленої проблеми. А предметом дослідження став процес трансформації постмодерної поетики драматургії Неди Нежданої.

Мета представленої статті – на прикладі драматичних творів Неди Нежданої показати, що на зміну постмодернізму в українській драмі приходять новий літературний напрям.

Неда Неждана – помітна постать сучасного українського драматургічного середовища, вирізняється серед інших тим, що є професійним драматургом, головою конфедерації драматургів України, керівником відділу драматургічних проектів Центру театрального мистецтва імені Леся Курбаса, а також активно популяризує драму як упорядник драматичних антологій «У чеканні театру», «У пошуку театру», «Наша драма», «Страйк ілюзій» і альманахів «Сучасна українська драматургія». Є авторкою 22 п'єс, серед них: «Дирижабль», «Колона черепах», «І все-таки я тебе зраджу», «Той, що відчиняє двері», «Одинадцята заповідь, або Ніч блазнів», «Оноре, а де Бальзак?» (у співавторстві з О. Миколайчуком), «Химерна Мессаліна», «Передостанній суд, або Свято мертвого листя», «Мільйон парашутиків», «Самогубство самоти», «Коли повертається дощ», «Потойбіч кохання», «Угода з ангелом», «Заблукані втікачі», «Голос тихої безодні», у тому числі двох дитячих: «Зачаклований ховрашок», «Зоряна мандрівка». Слід згадати і 10 перекладів із французької, російської та білоруської мов, і 6 п'єс за мотивами прозових творів, а також кілька кіно- та естрадних сценаріїв, за якими було здійснено постановки. Драматичні твори Неди Нежданої мають понад 60 театральних сценічних втілень в Україні (Київ, Луганськ, Рівне, Одеса, Біла Церква, Львів, Миколаїв, Херсон, Чернівці) та за її межами (Росія, Білорусія, Польща, США).

Не дивлячись на неабиякий успіх авторки як драматурга, наукова рецепція її творчості видається недостатньою. Немає жодної розвідки, цілковито присвяченої творчості Неди Нежданої. Окрім побіжних згадок про деякі твори письменниці у передмовах і післямовах до названих вище драматичних антологій, слід назвати п'ять праць, де її творчість розглядається детальніше разом із творчістю інших сучасних драматургів: це книга Л. Залеської-Онишкевич і монографії О. Бондаревої, М. Шаповал, О. Когут і Т. Вірченко.

Л. Залеська-Онишкевич звертає увагу на спосіб зображення жінки Недою Нежданою, адже не всі героїні-жінки виявляють у її творах свою людську гідність (як Е. Ганська або Мессаліна). Частіше жінка представлена у «виразно втертому і принижувальному, можна б навіть сказати, тоталітаристичному стилі» [4, 106], примітивною, наївною і дуже прагматичною, готовою віддатися, аби втекти від погроз і неприємностей. Діаспорна дослідниця констатує звернення до проблеми національної ідентичності у п'єсі «Той, що відчиняє двері», а також зауважує майстерність і природність, з якою підкреслюється українськість пані Ганської-Бальзак у п'єсі «Оноре, а де Бальзак?». Зауважує і тяжіння авторки до написання п'єс малої форми, ніби «нервових реакцій-скарг на сучасність», що пояснює більшими можливостями, які мають короткі драматичні твори для постановки на малих сценах, у камерних театрах або у вигляді радіоп'єс. Л. Залеська-Онишкевич помічає, що, на відміну від більшості сучасних драматургів, Неда Неждана рідко зображує «малих» людей із матеріалістичними та егоїстичними потребами й зацікавленнями, натомість її героями стають постаті, пов'язані «з історичною тяглістю чи ширшою спільнотою, її проблемами та етичними і моральними вартостями» [4, 123].

О. Бондарева, розглядаючи образ Лесі Українки в сучасній українській драмі, зауважує: у нових версіях життя поетеси (у тому числі у п'єсі Неди

Нежданої «*І все-таки я тебе зраджу*») «зникає революційна пафосна тональність» [2, 222], натомість «сферами конфлікту стають внутрішня складність, унікальність, суперечливість самої протагоністки, її роздвоєність між фізичною хворобливістю і колосальним духовним потенціалом, непорозуміння з найближчими людьми, болючі закоханості, творче самоспалення» [2, 222]. У названій п'єсі знівельовано однозначно позитивний образ видатної особистості, оскільки образ цей поляризується, ускладнюється, виявляє барокальну роздвоєність. А використання прийому «театру в театрі» – уявного маріонеткового театру, де Дівчина грає Лесю Українку, – О. Бондарева пояснює не тільки активізацією необарокового дискурсу в новітній вітчизняній драматургії, а й наявністю певного щабля міфологізації всередині самого драматичного жанру [2, 403]. Звертає увагу дослідниця на появу одинадцятої заповіді у п'єсі «*Одинадцята заповідь, або Ніч блазнів*» – «Не будь серйозним!», яка виражає кредо постмодерного драматурга і свідчить про десакралізацію (шляхом дописування) біблійного тексту [2, 313-314].

Зараховуючи Неду Неждану до драматургів, «які своїм художнім стилем найвиразніше представляють сучасну українську драматургію» [3, 223], Т. Вірченко аналізує її драматичну збірку «Провокація іншості» з позиції художнього конфлікту. Внутрішній конфлікт дослідниця вважає домінантним для творчості Неди Нежданої. Так у п'єсі «*І все-таки я тебе зраджу*», Т. Вірченко знаходить нерозв'язаний внутрішній конфлікт Лесі Українки між прагненням дарувати любов і усвідомленням можливості приносити нещастя, між мисленням себе сильною жінкою і бажанням бути слабкою і беззахисною. А драма «*Химерна Мессаліна*» втілює внутрішній конфлікт Мессаліни між власними потаємними демонами (хіть, жорстокість, прагнення необмеженої влади над іншими) і чистим почуттям кохання до Гая. У п'єсі «*Мільйон парашутиків*» наявний конфлікт людини з часом (змальовано геноцид єврейського народу 1941 року), а трагіфарс «*Самогубство самотності*» демонструє поєднання внутрішнього конфлікту зраженої жінки, яка збирається вчинити самогубство, та зовнішнього конфлікту між нею і незнайомим чоловіком, який дарує надію, проте, зрештою, виявляється брехуном. Причиною зовнішнього конфлікту п'єси «*Коли починається дощ*» Т. Вірченко вбачає у байдужості мешканців міста Без Назви одне до одного і життя взагалі; конфлікт розв'язує чужинка Галина, якій вдалося змінити світогляд мешканців міста, викликати в них бажання жити заради когось. У чорній комедії для театру національної комедії «*Той, що відчиняє двері*», письменниця, звертаючись до національної тематики, на прикладі долі двох молодих жінок втілює ідею: найважливішою цінністю для людини є право вибору [3, 255-265].

Об'єктом наукової уваги М. Шаповал стали специфічні проєкції абстрактного автора й абстрактного читача у п'єсах Неди Нежданої «*І все-таки я тебе зраджу*» та «*Мільйон парашутиків*». Голос абстрактного автора експліковано в першій із названих драм через фігуру автора-персонажа (Драматурга) і підкріплено допоміжними персонажами (маски П'єро та Арлекіна – Білого та Чорного духів). Саме маску автора-персонажа дослідниця

вважає ключовою для сприйняття символічного та притчевого образу Лесі Українки через призму текстів Ніцше, як і для сприйняття усього твору. Моноп'єса «Мільйон парашутиків» зацікавила М. Шаповал «не лише тим, що пропонує такий цікавий елемент суб'єктної структури, як читач-персонаж, а й тим, що для уможливлення функціонування цього образу використовується фіктивний тип іншотекстового включення, що його прийнято називати імітаційним інтекстом» [8, 277]. Під час розгортання п'єси реалізуються два тексти: фіктивний – щоденник-хроніка, написаний протягом останнього дня життя єврейською дівчиною Марією, та власне текст п'єси, який відображає враження, роздуми, емоційні реакції іншої жінки, читачки цього щоденника. Причому, за спостереженням дослідниці, якщо спочатку тексти контрастують, наче відштовхуючись один від одного через вкрай іронічне сприйняття читачки, то в певний момент відбувається злам – і читання та програвання чужого життя стає програванням власного [8, 275-280].

Аби висвітлити трансформаційні зміни, які, слід вважати, відбулися у драматичній творчості Неди Нежданої, необхідно коротко з'ясувати основні риси постмодернізму як літературного напрямку. Серед них російський дослідник постмодернізму І. Ільїн називає: деконструкцію; «смерть» суб'єкта (автора); переконання в безсиллі людського розуму пізнати світ; розуміння світу як хаосу; деканонізацію традиційних моральних та естетичних цінностей; поверхово-чуттєве ставлення до навколишнього світу; гедонізм, який виносить категорію трагічного за межі естетичної сфери (замість категорії трагічного вводиться поняття «трагіфарс»); іронію та самоіронію, пародійність; перетворення об'єкта в пусту оболонку шляхом наслідування контрастних художніх стилів (стильовий синкретизм); інтертекстуальність; відкритість форми; мовну гру; цитатність; невизначеність; культ «затемнень» у значенні; фрагментарність і принцип монтажу; естетизацію потворного; змішування жанрів – елітарного і масового; театралізацію сучасної культури, карнавалізацію; репродуктивність; орієнтацію на масову культуру, естетику споживання; ситуацію рівних можливостей замість ситуації вибору [5].

У постмодерній п'єсі Лариса Залеська-Онишкевич конкретизує такі ознаки: інтертекстуальність, іронія, пародіювання, деканонізація, демістифікація, ілюзія реальності, розуміння історії як суми випадковостей, герої-маски (антигерої), відсутність гармонії між внутрішнім і зовнішнім світом людини, її онтологічна самотність, часово-просторові зміщення, барокові засоби (зокрема прийом гри), прийом потоку свідомості, закодовані лексика та синтаксис, абсурдні діалоги [1, 10; 13; 332].

Аби простежити трансформаційні зміни постмодерної поетики на матеріалі драматичного доробку Неди Нежданої, варто розпочати із того, що письменниця активно послуговується деякими суто постмодерністськими прийомами (здебільшого формальними). Наприклад, персонажами п'єс виступають не тільки люди, а й різні створіння, як-от: ангели, коти, тіні, мертві люди, духи, і, зрештою, сам драматург. Також авторка здійснює несподівані самовизначення жанрів своїх творів: мелодрамофарс, драматична імпровізація, чорна комедія для театру національної трагедії, небезпечна гра на дві дії, фарс-

фантазмагорія на дві дії, посріблений мюзикл, моноп'єса про відчуття крил, майже еротична трагедія, моноп'єса на дві дії зі стереоефектом, трагіфарс на 13 сходинок, одну паузу і одне падіння. Такі самоназви можна потрактувати як первинну самоінтерпретацію і підказку для реципієнта. У творах письменниці часто зустрічаються часово-просторові зміщення, причому різного характеру: це і зупинка (завмирання) часу («Той, що відчиняє двері»), і повернення у часі – проживання однієї і тієї ж ситуації по-різному («Угода з ангелом»), і нереальність часу і простору («І все-таки я тебе зраджу», «Передостанній суд, або Свято мертвого листя»), і насильне нав'язування простору і часу ззовні («Самогубство самотності», «Мільйон парашутиків»). Даниною постмодернізму слід вважати звернення авторки до форми моноп'єси, що віддаляє текст драми від реального мовлення («Голос тихої безодні», «Мільйон парашутиків»). Досить часто драматург послуговується і прийомом гри: персонажі свідомо чи несвідомо стають учасниками чиеїсь гри, змушені при цьому чи прийняти встановлені правила, чи змінити їх на власні. Ремарки не завжди є класичними, містять «зайву» для режисера інформацію, виражають ставлення автора до подій твору. Наприклад: «Тепер уже «енд», правда не зовсім хеппі», «Хотілося б якогось примарного світла у півтемряві, відчуття холоду, туману». Інтертекстуальність як одна з головних стратегій постмодерністського твору є властивою драматичним творам Неди Нежданой: авторка використовує приховані та явні цитати з творів Ніцше, Лесі Українки, поетів Срібного віку, власних поетичних творів та ін.

Проте аналіз поезики драматичних творів Неди Нежданой засвідчує відхід авторки від постмодерністських настанов. Так, членування п'єс є загалом традиційним: текст драми ділиться на дії, сцени, картини, часто наявні пролог і епілог. Однак слід вказати на винятки: наприклад, п'єса «Самогубство самотності» складається із двох дій і тринадцяти «сходинок», а п'єса, написана російською мовою, «Передостанній суд, або Свято мертвого листя» узагалі не почленована на частини, хоча вказується місце «імовірного антракту» приблизно посередині тексту. Побудова сюжету у Неди Нежданой також є зазвичай класичною, що не є властивим для постмодерністської п'єси, – зав'язка, розвиток дії, кульмінація, розв'язка (причому іноді кульмінація збігається із розв'язкою, як у п'єсі «Коли повертається дощ»). Постмодерністська п'єса не мислить себе без часово-просторових зміщень, а Неда Неждана створює чудові зразки п'єс без подібних зміщень, наприклад: «Оноре, а де Бальзак?», «Коли повертається дощ». Діалоги у більшості драматичних творів письменниці не можна вважати постмодерністськими, так само, як і абсурдистськими, оскільки вони є наближеними до реального живого мовлення, учасники цих діалогів чують одне одного і дають відповіді, адекватні запитанням (виняток становить хіба що п'єса «Одинадцята заповідь, або Ніч блазнів»).

Слід звернути увагу на зацікавлення Неди Нежданой біографічною темою – у своєму творчому доробку вона має драми про Лесю Українку, О. де Бальзака і Е. Ганську, Мессаліну, поетів срібного віку: Г. Ахматову, Б. Пастернака, М. Гумільова, М. Цветаєву, Й. Мандельштама. Не дивлячись на те, що відомі

постаті минулого за допомогою як правдивих фактів із життя героїв, так і домислів авторки, освітлені у незвичному, іноді дуже інтимному ракурсі, вони не піддаються постмодерністській десакралізації та деканонізації. Геній лишається генієм, він не ідеалізується, як це було прийнято у соцреалізмі, проте трохи «олюднюється», набуває людських рис (показані недоліки, слабкості, пристрасті). Л. Залеська-Онишкевич, помічаючи загальне тяжіння до біографічної тематики у сучасній українській драматургії, пояснює таку увагу до історичних постатей пошуком дороговказу, прагненням дати «певний баянс сучасній картині» [4, 124]. Тобто звернення Неди Нежданої до славетних постатей минулого пояснюється пошуком нового типу героя, якого потребує українська література межі століть. А М. Шаповал вважає, що біографічний інтертекст «є насиченим шаром культури, який дозволяє сучасним драматургам встановити зв'язок з традицією, актуалізувати її та використати енергетичний заряд, який вона містить» [8, 254].

Однак найбільш вагомими прикметами п'єс Неди Нежданої, що кардинально відрізняють їх від постмодерністських, є відмова від настанови сприйняття світу як хаосу, відсутність безнадії, тверда віра у можливість досягнення гармонії, розробка надзвичайно серйозних тем. Тематичний спектр вражає своїм розмаїттям – це і тема безсмертності мистецтва та ролі митця в житті суспільства («*І все-таки я тебе зраджу*»), і непроста доля генія у тоталітарній державі («*Передостанній суд, або Свято мертвого листя*»), і тема особистої трагедії жінки в умовах геноциду українського народу 20-30-х років ХХ століття («*Голос тихої безодні*») та геноциду єврейської нації під час другої світової війни («*Мільйон парашутиків*»), тема неприйняття суспільством «іншого», «чужого» («*Коли повертається дощ*»), тема відповідальності за свою долю («*Той, що відчиняє двері*»), тема імперської колонізаторської політики, рабства і свободи, проблема влади («*Химерна Мессаліна*»), тема зради – державної («*Передостанній суд, або Свято мертвого листя*») і сімейної («*Самогубство самотності*», «*Угода з ангелом*») тощо. Прикметним для творчості драматурга є те, що глобальні історичні теми завжди розкриваються через призму долі однієї людини (необов'язково видатної).

Головною ідейною настановою драматичної творчості Неди Нежданої слід вважати активний пошук істини в оманливому світі, пошук гармонізуючого начала, здатного зберегти в розхристаній людині початку ХХІ століття людськість. Причому в різних п'єсах знайдені різні «гармонізуючі начала»; це говорить про різновекторність пошуків авторки і множинність варіантів для вибору. Так, Ден, герой п'єси «*Угода з ангелом*» вбачає порятунок людини від абсурдності життя, тотальної самотності і навіть страху смерті у сміхові (блазнюванні), а героїні чорної комедії «*Той, що відчиняє двері*» Віра та Віка усвідомлюють: тільки людина, здатна сама робити вибір, брати відповідальність за власну долю на себе, а не чекати поки хтось «відчинить двері», може досягнути щастя. Порятунок для людства від жорстокості та постмодерністської безнадії Неда Неждана вбачає і в мистецтві («*І все-таки я тебе зраджу*», «*Передостанній суд, або Свято мертвого листя*»), і в простій емоційності – перемозі над байдужістю («*Коли повертається дощ*»), і,

звичайно ж, у коханні («Голос тихої безодні», «Самогубство самотності», «Мільйон парашутиків», «Химерна Мессаліна»). Тобто письменниця відновлює зруйновану постмодернізмом шкалу загальнолюдських цінностей, пропонуючи читачу/глядачу множинність варіантів, із яких кожен може обрати для себе свій. А головне враження, яке лишається після прочитання драм Неди Нежданої, – це відродження модерністської віри в Людину, в її доброту і щирість.

Таке своєрідне коливання авторки між стратегіями постмодернізму та модернізму співвідноситься з концепцією «метамодернізму», запропонованою в 2010 році голандськими філософами Тімотеусом Вермюленом і Робіном ван дер Аккером у статті «Notes on Metamodernism». Автори статті припускають, що постмодернізм проминув, що він помер, але його смерть вони сприймають як передачу якогось спадку, як продовження життя, перехід, тобто дух постмодернізму, так само, як і дух модернізму, продовжує переслідувати сучасну культуру. З огляду на це, метамодерністська структура сприйняття породжує своєрідне «розхитування» між модерністським прагненням до смислу і постмодерністським сумнівом щодо сенсу усього цього, між модерністською щирістю й постмодерністською іронією, між надією та меланхолією, між емпатією та апатією, між єдністю і множинністю, між чесністю і корупцією, між наївністю та всезнанням, між авторським контролем і загальнодоступністю, між майстерністю і концептуалізмом, між прагматизмом і утопізмом. Отже, підсумовують Тімотеус Вермюлен і Робін ван дер Аккер, метамодернізм – це розхитування, коливання. Він виражає себе у динаміці. Однак, застерігають голандські філософи, слід бути обережними, аби не сприймати це коливання як баланс, адже це скоріше маятник, що розхитується між незліченими полюсами. Щоразу, коли метамодерністський ентузіазм рухається в бік фанатизму, гравітаційна сила тягне його назад, до іронії, проте щойно іронія починає рухатися в бік апатії, гравітаційна сила тягне її назад, до ентузіазму [9].

Аналіз драматичного доробку Неди Нежданої засвідчує наявність подібного розхитування між світоглядними настановами модернізму та постмодернізму. Хоча авторка і послуговується деякими (здебільшого формальними) постмодерністськими прийомами, однак відмовляється від іронічності, абсурдних діалогів, зображення «малих» героїв, а головне – від тотальної безнадії та почуття розчарування в усьому. Замість постмодерних деконструкції та сприйняття світу як хаосу Неда Неждана пропонує читачеві цілий спектр гармонізуючих начал, які здатні врятувати зневірену людину XXI століття від абсурдності життя, тотальної самотності і навіть страху смерті. Драматург відновлює шкалу загальнолюдських цінностей, повертає віру у велич Людини, її доброту, щирість, наголошує на важливій ролі мистецтва і митців у житті суспільства і підносить кохання до статусу рятівника світу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антологія модерної української драми / Ред., упор. і автор вступних статей Лариса М.Л. Залеська Онишкевич. – Київ-Едмонтон-Торонто: Видавництво Канадського Інституту Українських студій, Видавництво ТАКСОН, 1998. – 532 с.
2. Бондарева О.Є. Міф і драма у новітньому літературному контексті: поновлення структурного зв'язку через жанрове моделювання: Монографія / Олена Бондарева. — К.: «Четверта хвиля», 2006. — 512 с.
3. Вірченко Т.І. Художній конфлікт в українській драматургії 1990-2010-х років: Дискурс, еволюція, типологія: Монографія / Тетяна Ігорівна Вірченко. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2012. – 336 с.
4. Залеська-Онишкевич Л. Текст і гра: Українська модерна драма / Лариса М.Л. Залеська Онишкевич. – Львів: Літопис, 2009. – 472 с.
5. Ильин И.П. Постмодернизм от истоков до конца столетия: эволюция научного мифа / Илья Ильин. – М.: Интрада, 1998. – 255с.
6. Миколайчук О., Неждана Н. Оноре, а де ж Бальзак? / Олег Миколайчук, Неда Неждана // У пошуку театру: Антологія молоді драматургії / Упорядкування Надії Мірошниченко. – К.: Смолоскип, 2003. – С. 119-156.
7. Неждана Н. Провокація іншості: П'єси / Неда Неждана. – К.: Український письменник, 2008. – 227 с.
8. Шаповал М. Интертекст у світлі рампи: міжтекстові та міжсуб'єктні реляції української драми: Монографія / Мар'яна Шаповал. — К.: Автограф, 2009. — 352 с.
9. Timotheus Vermeulen and Robin van den Akker. What is metamodernism? // Notes on metamodernism. – July, 15, 2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.metamodernism.com/2010/07/15/what-is-metamodernism/>

ДРАМАТИЧЕСКОЕ ТВОРЧЕСТВО НЕДЫ НЕЖДАННОЙ
В КОНТЕКСТЕ МЕТАМОДЕРНИЗМА

Юлия Скибицкая

В статье на материале пьес Неды Нежданной продемонстрированы трансформационные изменения в творчестве писательницы, а также сделана попытка, невзирая на присутствие в анализируемых драматических произведениях отдельных элементов постмодерной поэтики, доказать их принадлежность к качественно новому литературному направлению. Вместо постмодерных деконструкции и восприятия мира как хаоса Неда Неждана предлагает читателю целый спектр гармонизирующих начал, которые способны спасти разубереженного человека XXI века от абсурдности жизни, тотального одиночества и даже страха смерти. Драматург возобновляет шкалу общечеловеческих ценностей, возвращает веру в величие Человека, его доброту, искренность, отмечает важную роль искусства и творцов в жизни общества и превозносит любовь до статуса спасителя мира.

Ключевые слова: поэтика, постмодернизм, трансформация постмодернизма, литературное направление, метамодернизм.

DRAMA WORKS OF NEDA NEZHDANA
IN THE CONTEXT OF THE METAMODERNISM

Yuliia Skybytska

In this article on the material of plays of Neda Nezhdana transformational changes in writer's works are demonstrated, as well as despite of existence in analyzed drama works of some elements of postmodern poetics, attempts are made to prove their belonging to a brand new literary direction.

An original oscillation between strategies of postmodernism and modernism, which was found out after the analysis of Neda Nezhdana's plays, is correlated with the conception of «metamodernism», offered in 2010 year by Holland philosophers – Timotheus Vermeulen and Robin van den Akker in the article «Notes on Metamodernism». The metamodern structure of

feeling evokes an oscillation between a modern desire for sens and a postmodern doubt about the sense of it all, between a modern sincerity and a postmodern irony, between hope and melancholy, between empathy and apathy, between unity and plurality, between purity and corruption, between naivety and knowingness; between author's control and commons, between craftsmanship and conceptualism, between pragmatism and utopianism. Indeed, as Holland philosophers say, metamodernism is an oscillation. It is the dynamic by which it expresses itself.

Instead of postmodern deconstruction and perception of the world as chaos Neda Nezhdana offers the reader a range of harmonizing principles, which are able to save disappointed man of XXI century from the absurdity of life, total loneliness and even the fear of death. Playwright resumes scale of human values, returns faith in the greatness of man, his kindness, sincerity, emphasizes the important role of art and artists in society and exalts love to the

Key words: *poetics, the postmodernism, transformation of the postmodernism, the literary direction, metamodernism.*